

Suomessa tehdään muita Pohjoismaita vähemmän työtä – työllisyyden kasvu parantaisi julkisen talouden tasapainoa

Työttömyysasteen yhden prosenttiyksikön lasku parantaisi ETLAn laskelmien mukaan julkisen talouden tasapainoa välittömästi noin 500 miljoonalla eurolla, kun verotulot lisääntyisivät ja tulonsiirrot pienentyisivät. Luku on noin 0,25 % BKT:sta. Erilaiset kerrannaisvaikutukset huomioon ottaen luku nousee suuremmaksi, 0,3–0,4 prosenttiin BKT:sta, arvioivat tutkimuspäällikkö **Antti Kauhanen** ja toimitusjohtaja **Vesa Vihriälä** ETLAn raportissa ”*Työn määrä: Miksi Suomessa pitäisi tehdä enemmän työtä?*”.

Jos hallitusohjelman tavoite 110 000 työpaikan lisäyksestä toteutuisi, julkisen talouden kestävyysvaje pieneni ETLAn laskelmien mukaan lähes 1,5 prosenttiyksiköllä. Jos työpanos nousisi 7 prosentilla, eli Ruotsin tasolle suhteessa työikäiseen väestöön, pieneni kestävyysvaje noin 2,5 prosenttiyksiköllä. Vaikutus olisi huomattavan suuri, jos sitä verrataan esimerkiksi valtiovarainministeriön tuoreimpaan arvioon kestävyysvajeesta eli 3,5 prosenttiin.

Kauhanen ja Vihriälä toteavat, että Suomessa osallistumis- ja työllisyysaste on alhainen ja työttömyysaste korkea muiden Pohjoismaiden keskiarvoon verrattuna kaikilla koulutustasoilla. Sekä kokoaikaiset että osa-aikaiset tekevät Suomessa vähemmän työtunteja vuodessa kuin muissa Pohjoismaissa. Osa-aikainen työ on Suomessa muita Pohjoismaita vähäisempää, minkä vuoksi kaikki työlliset huomioon ottaen työssä olevat tekevät keskimäärin Suomessa hieman enemmän tunteja kuin muissa Pohjoismaissa.

Alemman työllisyysasteen vuoksi työikäistä kohden laskettu työtuntien määrä on Suomessa noin 7 % pienempi kuin Ruotsissa ja noin 5 % pienempi kuin muissa Pohjoismaissa, Saksassa ja Irossa-Britanniassa keskimäärin. Työllisten tekemät vuosityötunnit ovat laskeneet vuodesta 1975 vuoteen 2014 noin 250 tuntia, josta viidennes on johtunut työllisyysasteen laskusta ja neljä viidennestä työssä olevien työajan lyhenemisestä.

Hallitus pyrkii lisäämään suomalaisten työpanosta esimerkiksi lyhentämällä ansiosidonnaisen työttömyys-turvan kestoa, alentamalla työvoimakustannuksia ja lisäämällä ns. palkkajoustoja erityisesti edistämällä palkoista sopimisen painopisteen siirtymistä yritystasolle. Kauhasen ja Vihriälän mielestä hallituksen linja on pääpiirteissään oikea. He perustelevat käsitystään seuraavasti:

Suomen merkittävä työttömyysongelma johtuu siitä, ettei työllistäminen ole yrityksille riittävän kannattavaa. Osaksi kyse on tilapäisestä työvoiman kysynnän vähäisyydestä suhteessa tarjontaan. Makropolitikalla ei vallitsevissa oloissa asiaa voida juurikaan auttaa, mutta työvoimakustannusten alentaminen helpottaisi tätä kysyntäongelmaa muutaman vuoden aikajänteellä.

Osaksi kyse on rakenteellisemmasta ongelmasta, joka johtuu palkanmuodostuksen jäykkyydestä ja työvoiman riittämättömästä liikkuvuudesta. Tähän voidaan vaikuttaa työmarkkinoiden toimintamekanismeja ja niitä koskevaa sääntelyä kehittämällä. Paikallisen sopimisen helpottaminen on tässä suhteessa keskeistä.

Suomella on myös työvoiman tarjontaongelma. Tämä koskee ennen kaikkea työmarkkinoille osallistumista mutta myös sitä, että työssä olevat tekevät todennäköisesti liian vähän töitä. Tämä johtuu pohjimmiltaan siitä, että työn tekoa verotetaan kun taas vapaa-aikaa subventoidaan eri tavoin. Näihin ongelmiin voidaan

hakea helpotusta lähinnä tekemällä vero- ja tulonsiirtojärjestelmiin erityisesti matalan työllisyysasteen ryhmiin kohdentuvia muutoksia.

Työssä olevien työajan pidennys ei ole ristiriidassa työttömyyden alentamisen kanssa vähänkään pidemmällä aikajänteellä vaan tukee sitä.

Työpanoksen lisääminen Suomen ajankohtaisessa tilanteessa ei ole ristiriidassa sen kanssa, että jatkossakin työhön käytetty aika vuodessa tai elinaikana pienenee tuottavuuden kasvaessa. Suomen talous on nyt epätasapainossa, jonka korjaamista työpanoksen tason nousu auttaisi.

Julkaisu

Kauhanen, Antti – Vihriälä, Vesa: ”Työn määrä: Miksi Suomessa pitäisi tehdä enemmän työtä?”, ETLA Raportit No. 50.

Lisätietoja

Toimitusjohtaja Vesa Vihriälä, puh. 043 824 1660, vesa.vihriala@etla.fi

Tutkimuspäällikkö Antti Kauhanen, puh. 609 90224, mp. 050 569 7627, antti.kauhanen@etla.fi